

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМНОВИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ДОТРИМАННЯМ БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В УКРАЇНІ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРАРНОГО ЕКСПОРТУTHE NEW PROCEDURE FOR CONDUCTING STATE CONTROL
FOR SAFETY PRECAUTIONS OF FOOD PRODUCTS IN UKRAINE
AS APPARATUS OF DIVERSIFICATION OF AGRICULTURAL EXPORTS

У статті відзначено стратегічне значення вітчизняного аграрного експорту, наведено дані, що свідчать про його сировинну спрямованість, наголошено про необхідність його диверсифікації шляхом збільшення випуску та експорту готових продуктів харчування. Наведено зміни, що відбулися в українському фітосанітарному регулюванні, та зазначено про наявність потенційно позитивних наслідків упровадження нової системи проведення державного контролю безпеки продуктів харчування у вітчизняну практику.

Ключові слова: експорт аграрної продукції, сировинні товари, готові продукти харчування, переробна промисловість, державний контроль якості та безпеки харчових продуктів.

В статье отмечено стратегическое значение отечественного аграрного экспорта, приведены данные, которые свидетельствуют о его сырьевой направленности, акцентировано внимание на необходимости его диверсификации путем увеличения выпуска и экспорта готовых продуктов питания. Приведены изменения, которые произошли в украинском

фитосанитарном регулировании и отмечено наличие потенциально позитивных последствий внедрения новой системы проведения государственного контроля безопасности продуктов питания в отечественную практику.

Ключевые слова: экспорт аграрной продукции, сырьевые товары, готовые продукты питания, перерабатывающая промышленность, государственный контроль качества и безопасности пищевых продуктов.

In this article noted the strategic importance of domestic agricultural exports, shown the information about the raw orientation, specified in necessary of diversification by increase in release and export of food products. Given below, which occurred in Ukrainian phytosanitary regulations and indicated the potential positive effects in the implemented of new system of State control of safety of food products in domestic practice.

Key words: exports of agricultural products, commodities, food products, processing industry, State control of quality and safety of food products.

УДК 631.1:336.6

Бидик А.Г.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фундаментальних
та спеціальних дисциплін
Чортківський навчальний-науковий
інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного
економічного університету

Постановка проблеми. Серед провідних напрямів спеціалізації України на європейському та світовому ринках продукція АПК займає надважливе місце. В умовах асоціації України з ЄС питання митного регулювання зовнішньоторговельних потоків сільськогосподарської та харчової продукції та його максимальної адаптації до умов європейського законодавства не втрачають своєї актуальності, навпаки, все більшого значення набувають практичні аспекти ведення зовнішньоторговельної діяльності вітчизняних товаровиробників на даному етапі еволюційного розвитку. Особливої уваги потребують заходи, спрямовані на зростання випуску та подальшого експорту готових продуктів харчування українського виробництва, що характеризуються високим ступенем якості та безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі багато уваги було приділено перебігу євроінтеграційних процесів та проблемам митного регулювання діяльності зовніш-

ньої торгівлі сільськогосподарською та харчовою продукцією такими дослідниками, як: О. Бетлій, І. Бураковський, Н. Венгерська, О. Висоцька, В. Власюк, С. Галько, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Данкевич, Я. Добідовська, Г. Заворітня, І. Іващук, А. Калантарова, А. Кобилянська, К. Кравчук, Г. Кузнєцова, Д. Луценко, В. Мовчан, Д. Науменко, В. Нелеп, М. Риженков, А. Філіпенко, О. Мальський, А. Мельник, С. Мочерний, С. Осика, Ю. Самаєва, Б. Ярема. Однак не втрачає своєї актуальності значущість подальших досліджень у галузі ліквідації нетарифних бар'єрів, створених діючим в Україні та ЄС законодавством, а також необхідності усунення перешкод, що заважають українським товаровиробникам експортувати готові харчові продукти до країн – членів ЄС, однією з яких є невідповідність більшості їх видів європейським вимогам та стандартам.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування необхідності проведення переорієнтації аграрного бізнесу з експорту сировинних

товарів на виготовлення та експорт продукції з високим ступенем обробки, звернення уваги на нове вітчизняне законодавство, присвячене реформуванню системи державного контролю безпечності харчових продуктів, масштабна реалізація якого дасть змогу провести євроінтеграційні реформи в Україні у сфері санітарних та фітосанітарних заходів і, таким чином, подолати окремі нетарифні бар'єри, що стримують вихід на ринок Європейського Союзу готових продуктів харчування, вироблених вітчизняними товаровиробниками.

Виклад основного матеріалу дослідження.

За даними економічного огляду, який був підготовлений фахівцями Світового банку, Україною в 2016 р. був продемонстрований вихід з економічної кризи та зафіксований початок економічного зростання на 2,3%. Значний внесок у такі результати зроблений завдяки рекордному врожаю, наявності якого зумовила зростання української економіки у четвертому кварталі 2016 р. на 4,8% [1].

Частка продукції рослинницької галузі в структурі національного експорту майже в чотири рази перевищує показники світового експорту. В Україні вона досягає значення 11,9% [2].

Розглядаючи національний аграрний експорт товарів на ринок ЄС, слід указати, що за результатами 2016 р. вперше після 2014 р. він продемонстрував позитивну динаміку. Обсяги експорту аграрної продукції було збільшено на 4,2 млрд. дол. США (на 1,6%) порівняно з показниками попереднього 2015 р. Разом із тим Україною було імпортовано продукції даної товарної групи на 1,9 млрд. дол. США (на 14,4%) більше, ніж у минулому періоді [3]. Проте найбільшим попитом у країнах ЄС продовжують користуватися сировинні товари: зернові культури, соя, масло і насіння олійних культур, цукор та м'ясо. На жаль, паралельно до збільшення обсягів експорту біржових сільськогосподарських товарів розмір експортної виручки, отриманої вітчизняними товаровиробниками в 2016 р., був зменшений.

Хоча у січні-листопаді 2016 р. вітчизняний аграрний експорт становив 13 567 млн. дол. США, експорт готових харчових продуктів продемонстрував значення 2,1 млрд. дол. США (менше на 57,7 млн. дол. США порівняно з попереднім періодом). Отже, питома вага готових продуктів харчування в загальному аграрному експорті становить лише 15,48% [4]. Зокрема, протягом 2016 р. в Україні було вироблено 1,1 млн. т хліба та хлібобулочних виробів, що на 7,1% менше аналогічного показника 2015 р.; борошна було вироблено 1,9 млн. т, що на 4,8% менше, ніж у 2015 р. [5].

Зниження темпів розвитку вітчизняної харчової галузі підтверджують дані досліджень, проведених фахівцями компанії роздрібної торгівлі Nielsen, відповідно до яких обсяги продажів упакованих про-

дуктів харчування в Україні в останні кілька років демонструють зниження. Якщо на початку 2016 р. спостерігалось уповільнення падіння продажів продуктів харчування, вироблених вітчизняними підприємствами, то до кінця року воно посилилося і становило 6,4% в жовтні-листопаді 2016 р. порівняно з аналогічним періодом 2015 р. [6].

Отже, як і в попередніх періодах, переважну частину вітчизняного аграрного експорту становить сировинна сільськогосподарська продукція, що в черговий раз підтверджує наявність аграрного експорту низького типу. Це повинно стати ґрунтовною підставою необхідності розвитку вітчизняної переробної промисловості та підвищення показників експорту якісних та безпечних продуктів харчування промислового виробництва.

Нині надзвичайно важливим напрямом розвитку національного АПК є підвищення експортного потенціалу вітчизняної харчової промисловості в загальній структурі аграрного експорту та зниження частки сільськогосподарських сировинних товарів.

Необхідність реформування національного агропродовольчого сектору ні в кого не викликає сумнівів. За словами директора Світового банку у справах України, Білорусі та Молдови Сату Кахконен, єдиним рецептом досягнення сталого відновлення української економіки є безальтернативне впровадження реформ [1]. Нині Україна має значні резерви щодо збільшення обсягів виробництва й експорту продукції глибокої переробки з високою доданою вартістю, а також органічної продукції. Українські товаровиробники не повинні обмежувати власні експортні можливості як надійні постачальники сировини як на європейський, так і на світовий ринок. Саме зараз, у період проведення суттєвих змін, під час відновлення національної економіки, настав час зміцнити свої позиції як постачальників продукції з високою доданою вартістю – готових до споживання продуктів харчування.

На думку В. Власюка, розвиток вітчизняної переробної промисловості повинен у найближчі роки продемонструвати не менше 7-8% темпів власного зростання, а його безперервна тривалість має утримуватися декілька десятиків років. В Україні необхідно провести переорієнтацію бізнесу з експорту зерна на експорт продуктів його переробки, зокрема борошна. Нині не потрібно створювати нові зернові термінали, а вкрай необхідно сконцентрувати зусилля на введення в дію сучасних борошномельних потужностей. Світовий ринок харчових продуктів, у тому числі борошна, демонструє сталу тенденцію до зростання. Яскравим прикладом створення додаткової вартості може слугувати створення експортних переробних зон на морському узбережжі Туреччини, на базі яких функціонують борошномельні підприємства,

які як сировину використовують зерно українського виробництва, при цьому з кожної його тонни турецькі підприємці отримують 45-50 дол. США доданої вартості [7]. У подальшому частина такого борошна спрямовується на експорт. Ураховуючи вищевикладене, постає питання необхідності найскорішого створення сприятливих умов для розбудови та функціонування вітчизняних борошномельних підприємств, які як сировину будуть використовувати українське зерно та постачати на експорт борошно власного виробництва.

Як відомо, Європейська Комісія прийняла рішення про збільшення розміру безмитних квот на окремі види товарів українського виробництва, серед яких є й борошно. У разі підтримання такого рішення Європейським Парламентом та країнами – членами ЄС українські товаровиробники зможуть експортувати не зерно, а українське борошно на ринок ЄС та отримувати додаткові валютні поступлення.

Що ж заважає збільшити показники виробництва продукції з високою доданою вартістю в Україні та спрямовувати її на експорт, використовуючи сировину для власних переробних підприємств? Чому й далі Україна в умовах дії майже двадцяти угод про вільну торгівлю продовжує залишатися хоча й надійним, проте сировинним придатком до найбільш розвинених у техніко-технологічному плані країн?

Передусім необхідно відзначити наявність проблем для вітчизняних товаровиробників готових продуктів харчування у безперешкодному виході на ринок ЄС. За даними Мінагрополітики, на початок 2017 р. мали право постачати на ринок країн ЄС продукцію власного виробництва 277 вітчизняних підприємств, із них 180 пропонують на експорт продукти рослинницького походження. За період січня-квітня 2017 р. до потенційних експортерів харчових продуктів приєдналися ще п'ять підприємств, які отримали дозволи на постачання молочної продукції, м'яса птиці та меду [4].

Як зазначає Ю. Самаєва, до основних проблем, з якими стикаються вітчизняні товаровиробники харчової продукції належать: відсутність доступу до торговельного фінансування, недостатній рівень технологій виробництва та навичок персоналу, труднощі у визначенні потенційних ринків і покупців, невідповідність продукції міжнародним технічним вимогам і стандартам, а також проблеми доступу до імпорتنних ресурсів, необхідних для виробництва [2]. Крім того, підприємствам вітчизняного АПК гостро не вистачає інвестицій у розвиток виробничо-технологічної бази переробних підприємств, ефективно діючої системи кредитування, зокрема його пільгових форм для малих та середніх переробних підприємств, наявності сучасних моделей управління та стратегічних експортних орієнтацій, ефективних логістичних схем,

потрібного масиву інформації, проведення виставкових заходів та бізнес-форумів для налагодження прямих контактів із потенційними зарубіжними партнерами тощо. Підприємствам-переробникам налагодити тривалі зв'язки з європейськими імпортерами заважають обтяжливі бюрократичні процедури, пов'язані з оформленням необхідних для проведення експортних операцій документів, інші недоліки в діючій системі державного регулювання, складний доступ до отримання фінансової допомоги як складника донорських та грантових проектів, проблеми із пошуком потенційних зарубіжних партнерів та налагодження діалогу з ними, висока вартість юридичного супроводження та інших інфраструктурних послуг.

Окрім вищезазначених обставин, вітчизняним аграріям та переробникам слід ураховувати, що як національні, так і європейські споживачі потребують харчової продукції високого рівня якості, з гарантією безпеки, з оптимальним терміном зберігання, яка пройшла всі передбачені діючим в Україні та країнах – членах ЄС законодавством контрольні процедури та довела свою спроможність задовольнити смаки та цінові критерії вимогливого покупця.

В умовах напруженої конкуренції у вітчизняних товаровиробників немає іншого шляху, крім подолання викликів та налагодження торгівлі високоякісною, безпечною харчовою продукцією не лише на внутрішньому ринку, а й на стабільному європейському ринку збуту, що налічує 500 млн. споживачів, наслідком чого стане отримання сталого розвитку, експортної потужності та значного економічного ефекту. Як відомо, європейські стандарти, засновані на принципах системи контролю НАССР, відрізняються від інших доволі суворими вимогами щодо безпеки продуктів харчування. Не дивно, що створені нормативно-правовою базою ЄС нетарифні бар'єри суттєво стримують вихід на ринок країн – членів Співтовариства харчової продукції, виготовленої в Україні, без належної для неї відповідності повному переліку всіх діючих вимог контролю. Для реформування системи державного контролю безпечності продуктів харчування та широкого впровадження європейських засад його проведення у вітчизняну практику після відповідного доопрацювання, хоча із запізненням, але все ж такі 18 травня 2017 р. Верховною Радою України був ухвалений Закон № 0906 «Про державний контроль над дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» [8; 9], без якого вести подальшу мову про проведення євроінтеграційної реформи у сфері безпечності харчової продукції в Україні було б недоречно. Уведення в дію нового Закону має започаткувати наявність чіткого алгоритму проведення державного контролю над дотриманням

вимог законодавства у сфері якості та безпечності харчової продукції, що виробляється в Україні.

Очікується, що прийняття цього Закону дасть змогу шляхом наближення українського законодавства про санітарні та фітосанітарні заходи до низки вимог ЄС у сфері контролю над безпечністю харчових продуктів (регламенти № 882/2004, № 854/2004, № 669/2009; Директива 97/78/ЄС; Рішення Комісії 2007/275) налагодити масштабну ефективну систему забезпечення безпеки продуктів харчування, яка б контролювала якісні властивості продукту від постачальника сировини до місця його реалізації у готовому вигляді, усунути дублювання функцій між кількома контрольно-перевіряючими органами та концентрувати їх у рамках одного компетентного органу – Держпродспоживслужби України, знизити зарегульованість контрольних процедур та ризику виникнення корупційних діянь під час їх проведення, ліквідувати надмірний тиск перевіряючого органу на операторів ринку харчової продукції, одночасно підвищуючи ступінь їх відповідальності за всі технологічні процеси на виробництві, які охоплюють повноцінний харчовий ланцюг (за принципом «від лану до столу»). Передбачено, що під час нової практики проведення контролю в Україні на основі ризик-орієнтованого підходу аналогічно до практики контрольної діяльності в ЄС будуть використовуватися чек-листи, що містять перелік питань, затверджених наказом Мінагрополітики, який знаходитиметься у відкритому доступі та на які товаровиробники харчової продукції повинні дати вичерпні відповіді як у процесі своєї діяльності, так і в момент проведення безпосередньої перевірки кваліфікованими інспекторами [10].

Серед основних цілей формування аграрної торговельної політики та сприяння експорту в найближчий час у Мінагрополітики визначено:

- диверсифікацію товарної структури аграрного експорту за рахунок перероблених продуктів харчування;
- розширення кола експортерів аграрної та харчової продукції за рахунок більшої кількості малих і середніх виробників та переробників, які здатні експортувати;
- підвищення рівня конкурентоспроможності українських виробників та переробників для їхнього виходу на зовнішні ринки [11].

Хотілося б ще побачити, які механізми та інструменти впливу будуть розроблені та використані в рамках реалізації запланованої Мінагрополітики стратегії диверсифікації українського аграрного експорту, підвищення частки готової харчової продукції в його загальній структурі. Як мінімум вітчизняні товаровиробники харчової продукції мають право розраховувати на прозору та передбачувану торговельну політику, сприятливе валютне регулювання, налагодження ефективної співп-

раці та підтримання постійного діалогу між ними та компетентними органами державної влади, можливість доступу до участі в міжнародних грантових програмах, що містять технічну, інформаційну, фінансову та інші види дійової допомоги.

На нашу думку, важливими засобами впливу на необхідність підвищення у загальному обсязі вітчизняного експорту частки товарів із високою доданою вартістю могли би стати зниження квоти на безмитне постачання до країн – членів ЄС сировинних товарів, розроблення та реалізація спеціальної урядової політики підтримки створення робочих місць на підприємствах переробної галузі, розвиток експортного кредитування та страхування, вкладення коштів у підготовку кваліфікованих фахівців, наукові розробки та впровадження, а також у логістичну, дистрибуційну та транспортну інфраструктуру.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи вищенаведене, слід сказати, що нині перед українським аграрним бізнесом відкриваються нові можливості підвищення експорту саме готових продуктів харчування, зростання показників конкурентоспроможності продукції українського виробництва та посилення значення вітчизняних аграріїв та підприємств переробної галузі як на внутрішньому, так і на глобальному рівнях. Обравши для себе європейський вектор соціально-економічного розвитку, вітчизняним товаровиробникам слід навчитися будувати свою діяльність відповідно до єдиних регулятивних норм та стандартів економічної політики та поведінки суб'єктів бізнесу, прийнятих у Співтоваристві, а державним органам влади необхідно пришвидшити організацію прозорого регулятивного середовища, де чітко визначено норми та правила ведення бізнесу і торгівлі у сфері АПК.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Самаєва Ю. Сату Кахконен: «Це сором, якщо надані нами кошти не будуть освоєні» / Ю. Самаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/interview/satu-kahkonen-ce-sorom-yakschodani-nami-koshti-ne-budut-osvoyeni-239061_.html
2. Самаєва Ю. Торгівля з ЄС: за деякими позиціями експорт навіть не розпочинався / Ю. Самаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/business/torgivlya-z-yes-zadeyakimi-poziciyami-eksport-navit-ne-rozpochinavsya-golovni-prichini-torgovelnih-uspiviv-nedostatnyevirobnictvo-i-nizka-yakist-produkciyi-trudnoschi-zvihodom-na-yevropeyskiy-rinok-_.html
3. У 2016 році експорт української сільгосппродукції до ЄС збільшився на 1,6% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uapress.info/uk/news/show/160563>
4. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.kiev.ua>

6. Конференція «Бакалія 2017»: В Україні скорочуються продажі рослинної олії // Nielsen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrainian-food.org/uk/post/konferencia-bakalia-2017-v-ukraini-skorocutsa-prodazi-roslinnoi-olii-nielsen>

7. Власюк В. Ми продаємо сировину, з якої конкуренти виробляють додану вартість / В. Власюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://biz.censor.net.ua/resonance/3020490/volodimir_vlasyuk_mi_prodamo_sirovinu_z_yako_konkurenti_viroblyayut_dodanu_vartst

8. Рада прийняла Закон про держконтроль безпечності та якості харчових продуктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/rada-prijnala-zakon-pro-derzkontrol-bezpechnosti-ta-akosti-harcovih-produktiv>

9. Проект закону України № 0906 от 31.01.2017 «Про державний контроль над дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH0P600V.html

10. Добідовська Я. Що дасть контроль за харчовими продуктами / Я. Добідовська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biz.nv.ua/ukr/experts/dobidovskaja/chi-spravitsja-parlament-z-pitannjam-bezpechnosti-harcovih-produktiv-609228.html>

11. Трофімцева О. Аграрні експортні горизонти-2017 / О. Трофімцева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agropolit.com/blog/177-agrarni-eksportni-gorizonti-2017>

REFERENCES:

1. Samaieva Yu. Satu Kakhkonen: «Tse sorom, yakshcho nadani namu koshty ne budut osvoineni» / Yu. Samaieva. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://gazeta.dt.ua/interview/satu-kakhkonen-censorom-yakscho-nadani-nami-koshti-ne-budut-osvoineni-239061_.html

2. Samaieva Yu. Torhivlia z YeS: za deiakomy pozytsiiamy eksport navit ne rozpochynavsia / Yu. Samaieva. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://gazeta>.

dt.ua/business/torgivlya-z-yes-za-deyakimi-poziciyami-eksport-navit-ne-rozpochinavsya-golovni-prichini-torgovelnih-uspiviv-nedostatnye-virobnictvo-i-nizka-yakist-produkciyi-trudnoschi-z-vihodom-na-yevropeyskiy-rinok-.html

3. U 2016 rotsi eksport ukrainskoi silhospproduktsii do YeS zbilshyvsia na 1,6% [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://uapress.info/uk/news/show/160563>

4. Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Ofitsiyni sait Ministerstva ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://minagro.kiev.ua>

6. Konferentsiia «Bakaliia 2017»: V Ukraini skorochuiutsia prodazhi roslynnoi olii – Nielsen [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrainian-food.org/uk/post/konferencia-bakalia-2017-v-ukraini-skorocutsa-prodazi-roslinnoi-olii-nielsen>

7. Vlasiuk V. My prodaiemo syrovynu, z yakoi konkurenty vyrobliaiut dodanu vartist / V. Vlasiuk. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://biz.censor.net.ua/resonance/3020490/volodimir_vlasyuk_mi_prodamo_sirovinu_z_yako_konkurenti_viroblyayut_dodanu_vartst

8. Rada pryiniala zakon pro derzhkontrol bezpechnosti ta yakosti kharchovykh produktiv. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://agravery.com/uk/posts/show/rada-prijnala-zakon-pro-derzkontrol-bezpechnosti-ta-akosti-harcovih-produktiv>

9. Proekt zakonu Ukrainy # 0906 ot 31.01.2017 «Pro derzhavnyi kontrol za dotrymanniam zakonodavstva pro kharchovi produkty, kormy, pobichni produkty tvarynnoho pokhodzhennia, zdorovia ta blahopoluchchia tvaryn». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH0P600V.html

10. Dobidovska Ya. Shcho dast kontrol za kharchovymy produktamy. Ya. Dobidovska. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://biz.nv.ua/ukr/experts/dobidovskaja/chi-spravitsja-parlament-z-pitannjam-bezpechnosti-harcovih-produktiv-609228.html>

11. Trofimtseva O. Ahrarni eksportni horizonty-2017 / O. Trofimtseva. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://agropolit.com/blog/177-agrarni-eksportni-gorizonti-2017>

Bydyk A.G.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department
of Fundamental and Specialized Disciplines
Chortkiv Institute of Entrepreneurship and Business
Ternopil National Economic University

THE NEW PROCEDURE FOR CONDUCTING STATE CONTROL OVER COMPLIANCE WITH FOOD SAFETY IN UKRAINE AS A TOOL FOR DIVERSIFICATION OF AGRICULTURAL EXPORTS

As in previous issues, the main part of domestic agricultural exports is raw agricultural products, which again confirms being of agrarian exports of a low type. This should become the basis for the necessity of development of domestic processing industry and the growing of indicators of export of quality and safe food products of industrial productions.

Today, Ukraine has many reserves to increase the productions volumes and to export products of deep processing with high added value. Now it is time to strengthen our positions as suppliers of food products.

Ukraine needs to carry the reorganization of business from exports of grain to exports of the product of its processing, in particular, flour. Today it is needless to create the new grain terminals but necessary to concentrate our effort in the introduction of modern flourmills capacities. The world market for food products, including flour, shows the constant trend of growing.

As we know, the European consumers need high-quality and safe food products, with an optimal period of storing, what has passed all EU countries legislation and control procedures and proven the ability to meet requirements and the price of the exacting buyer.

European standards, which are based on the principles of NACCP, are different by strict requirements about the safety of food products. With the purpose of reformation of the system of state control for food safety and the implementation of European standards of its implementation in domestic practice, on 18 May 2017, Ukrainian Parliament was passed the Law № 0906 «On State Control over Compliance with Legislation on Food Products, Feed, Animal By-products, Health and Welfare of Animals». Putting this law into execution should start the clear algorithm of the state control over compliance in the field of quality and safety of food products in Ukraine.

This law will allow to rectify the massive effective system of food products security assurance, which would control quality of products from the suppliers of raw materials to the place of its realization, eliminate the duplication of functions amid some control bodies, and concentrate them in part of state service, to lower the over-regulation of control procedures, to liquidate the pressure of control bodies on the operators of food products market, at the same time raising the degree of their responsibility for the all technical process in the production.

The important means of influence on the necessity of rise in total volume of domestic exports of the share of high added value goods can become the deliberate decrease of quotas in duty free delivery in EU countries of raw goods, development and implementation of special government policy of job creation at enterprises of the processing industry, development of export lending and insurance, investment in the training of skilled professionals, scientific developments, and also in the logistic, distributive, and transport infrastructure.